

(א) יומא דף טו. תמורה
 דף כב. (ב) [לעיל 15:]
 מנחות דף פג. וזמית דף
 ט. (ג) תמורה דף כג.
 (ד) פנחס (פ. 1). תמורה
 שם. (ה) [בבביות טו.].
 (ו) רש"י (ז) [ושקלים פ"ו
 מ"ו]. (ח) בלחמת רועה
 אם כיוצא בו בחטאת רועה
 אצל אם חטאת כלי' רש"י,
 (ט) [לעיל 15:]. (י) וכן
 מתנה עוד בב"ד. ד"ה
 לזו ופחולין עד. ד"ה והלא
 ונדה לז' ד"ה חילמא
 ויש מקום לעיין בתוס'
 מ"ק ה' ד"ה לחמי' כ"מ
 נד: ס"ה לעיין וע"ז.
 ד"ה והגמול, (כ) רש"י,
 (ל) רש"י.

תורה אור השלם

1. ואמרתם זבח פסח
 הוא לך אשר פסח על
 פתי בני ישראל במצרים
 בגפוף את מצרים ואת
 פגוניו הציל ויקד' העם
 ויחטתו: שמו"י כי כו
 2. אם בשב' הוא מקריב
 את קרבנו וחקריב אתו
 לפני ה' ויקרא ג' ז'
 3. ואם עז קרבנו
 וחקריבו לפני ה': ויקרא ג' יב

הגהות הב"ח

(א) גפ' מונחא דרבה
 תיבנחא:

מוסף רש"י

וראין אותה באילו
 היא עומדת בבית
 הקברות ורועה. כלומר
 כל מקום שהיא שם
 רואין אותה כאלו היא
 עומדת צינת הקברות,
 שאין כהן יכול לנכס
 אחריה ולגזולתה, ורועה
 עד שחטאת (תמורה כב.
 ובתי"ו יומא טו.) אצל לא
 ממשלות הממות היא, אלא
 שאינה קריבה, הלך רועה
 עד שיפול בה מוס ומימני
 (וינוח שם). אין חטאת.
 שפירו' בעליה מתה
 אלא שנמצאת אהר
 שנתכפרו בעלים.
 בלחמה, הא אם נמצאת
 קודם לכן, כי הא דשמיין
 עומדות ותכפר בחטת
 מהן, שיהי רועה (מנחות
 פ. מכת"ו). אבידת לילה
 לאו שמייה אבידה.
 אם אבדה בלילה והפרש
 אחרת תחמיה, לאו שמה
 אבדה ופילו לרבי דאמר
 שפילו מנלחא קודם כפרה
 מתה, היא אינה מתה
 דהאילו וצילה לא מני
 לאקריבה והיא מנלחא ביום
 המחרת, לאו שמה אבדה,
 ורועה אם נתכפר בחמתיה
 (תמורה כב.).

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צו.

**עין משפט
 נר מצוה**

א [מ"י פ"ד מהל' פסולי
 המוקדשין הל"ו]:
 ב [מ"י פ"ד מהל'
 ק"פ הלכה ו':
 ג [מ"י פ"ד מהל' פסולי
 המוקדשין הלכה ח':
 ד [שם הלכה ט':

רבינו חננאל

ואסיקא אלא לאו שנמצא
 קודם שחיטה והמיר
 מקודם שחיטה קא ממעט
 לה תנא דלא קריבה.
 (מיהא כלומר הנמצא)
 [מיהא שמועין דהנמצא]
 אחר שחיטת הפסח הוא
 דקריב שלמים וכן תמורתו.
 אבל הנמצא קודם שחיטה
 אינו קריב לא הוא ולא
 תמורתו תיובתא דרבה.
 אמר שמואל כל שבחטאת
 מתה בפסח קריב שלמים
 כל שבחטאת רועה בפסח
 נמי רועה, ואחקף עליה
 רב יוסף הרי חטאת
 שעברה שנתה הלוועיה
 אולא, דאמר ר"ל בתמורה
 פ"ד חטאת שעברה שנתה
 רואין כאלו עומדת בבית
 הקברות ורועה, ואלו פסח
 שעברה שנתו קריב שלמים,
 דהניא כשב' לרבות פסח
 לאליה, כשהוא אומר אם
 כשב' לרבות פסח שעברה
 שנתו ושלמים הבאים
 וכו'. ושניין כי קאמר
 שמואל כל שבחטאת רועה
 בפסח נמי רועה באבודין
 ונמצאו, אבל בחייון כגון
 שעברה שנתם ונדחו לא
 אמר שמואל, ובאבודין מי
 משכחת להא דשמואל,
 והא אבודה בשעת הפרשת
 אחרת, דלרובן אפי'
 שנמצאת הראשונה לרעה
 אולא. התיב בתמורה פ"ד
 המפריש חטאתו ואבדה
 והפריש אחרת תחתיה
 ונמצאת הראשונה והרי
 שתייה עומדות תמימות
 וכו'. ודייקינן מינה נמצאת
 אחר שנתכפרו בעלים
 רועה, ואלו בפסח היכא
 דאבד ונמצא אחר (הפסח)
 [תוצות] קודם שחיטה קריב
 שלמים, ושניין שמואל
 כרבא סבירה ליה (א)
 דאמר שבעמחא דקמי
 הא שחיטה קבעה. והא
 מדאמר ר' יוחנן עלה אין
 לך פסח שקריב שלמים
 אלא שנמצא אחר שחיטה,
 מכלל דשחיטה קבעה.
 מכלל דשמואל סבר חצות
 קבעה ולא שחיטה. ודיחינן
 שמואל כרבי ס"ל דאמר
 אבודה בשעת הפרשה
 מתה, והרי כל אבודה
 לרבי מתה, דקתני במתני'
 במסכת תמורה ושניה
 מתה דברי רבי, ואלו
 פסח שאבד ונמצא קודם
 חצות רועה, ודיחינן אבודה
 ונמצאת קודם חצות לאו
 אבודה היא, כדרבא דאמר
 בתמורה בתחלת פ"ד אמר
 רבא אבודת לילה לא
 שמה אבודה. איני והא
 אמרינן התם אי הכי רועה
 לר' היכי משכחת לה.

(א) נלחא דג' חמת' ה'
 לרבינו בגמ' וכו' גוסס שמי
 הלשונות דלחמא כן והלן
 עמוד ב' הכל בלשון א' ועי'.

יכול אף לפני הפסח כן. תמורת הפסח שנמצא לפני פסח (שני) תהא קריבה שלמים: **תלמוד לומר הוא.** פסח הוא הפסח כשר קרב ואין תמורתו קריבה. לאו תמורת ההוא דקרב קא ממעט אלא הכי קאמר יש תמורת פסח שאינה קריבה: **פשיטא.** ללא קרבה דהא

הוקבעה ונדחה בפסח ואע"ג דלעיל אמר מתני' הא קא משמע לן דליכא תמורת פסח ללא קרבה קרא מיהא לא אינטרין לאשמעינן הכי: ה"ג **אמר שמואל כל שבחטאת מתה כו' ור' יוחנן אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר שחיטה אצל קודם חטאות ממות הלכה למשה מסיני** (א) כונסן לכיפה והן ממות ולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה וחטאת שנתכפרו בעליה על ידי האחרת שאבדה זאת ואחר כך נמצאת ושעברה שנתה. ונקט שמואל גבי פסח סימנא זיה ואמר כל שבחטאת מתה אי מיתרע הכי בפסח קרב שלמים וקא סלקא דעתך דלחלוהו ממות דחטאת דלשכתהו גבי פסח קרב שלמים דהיינו תמורת פסח ופסח שמתו בעליו ושכיפרו בעליו ושעברה שנתו קריבין שלמים: **וכל שבחטאת רועה.** לקמן מפרש מתי היא. ומיתה רועיה לאו קולא וחומרלא איכא בחטאת מאידך והאי דנקט גבי מיתה דחטאת בפסח קרב וגבי רעיה דחטאת בפסח רעיה לאו טעמא קא יתיב זיה דמשום דהכא מתה הכא קרב אלא סימנא בעלמא הוא: **ולנלא הוא.** דכל שבחטאת רועה בפסח רועה: דריש לקיש במס' תמורה שפרק ולד חטאת (דף כג.) והתם מומיז לה ממתניין דהתם דקתני ושעברה שנתה כו' ומתוך לה דהכי קתני שעברה שנתה ואבדה (א) או אבדה] ונמצאת בעלת מוס: **לאילו עומדת צינת הקברות.** כל מקום שהיא כהן נכנס שם לשוחטה ורועה עד שחטאת ותימכר ויפלו דמיה נדבה לשופרות שכתוב עליהן נדבה ומקיימים בה את המצוה. זה מדרשו של יהודה הכהן במסכת תמורה (דף כג: (ג) שכל מותר חטאת ואשם לקין המנזח חוץ מחטאות ממות שהן הלכה למשה מסיני: **כשב לרבו' כו'.** קתני מיתה פסח שעברה

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי דמי אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר בו קודם שחיטה פשיטא למה לי קרא אלא לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקף לה רב יוסף וכללא הוא והרי חטאת שעברה שנתה דלרעיה אולא (ב) דא"ר שמעון בן לקיש חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאלו היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ב) דתניא **כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים שמוענין סמיכה ונסכים ותנופת הוזה ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסח הענין לימוד על העז שאין מעון אליה א"ל כי קאמר שמואל באבודין בדחויין לא אמר ואבוד מי משכחת לה והרי אבודה בשעת הפרשה לרבנן דלרעיה אולא (ב) דתנן הפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתייה עומדות אחת מהן תקריב ושניה תמות דברי רבי וחכמים אומרים (ג) אין חטאת מתה אלא שנמצאת לאחר שנתכפרו בעלים הא קודם שנתכפרו בעלים רועה ואילו בפסח היכא דאבד ונמצא אחר חצות קודם שחיטה קרב שלמים שמואל כר' סבירא ליה דאמר אבודה למיתה אולא והא כל אבודה לרבי מתה ואילו בפסח היכא דאבד קודם חצות ונמצא קודם חצות רועה קודם חצות לאו אבוד הוא כדרבא (ד) דאמר רבא יאבידת לילה לאו שמה אבידה אלא רועה לרבי היכי משכחת לה כדברי**

אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר בו קודם שחיטה פשיטא למה לי קרא. ואע"ג דקתני ליה צמתי לאשמעינן דליכא תמורה ללא קרבה מ"מ לא אינטרין להכי: **פשיטא.** השתא לא שייך לשנויי דקרא אסמכתא בעלמא כדשני לעיל דלס כן קרא למתי אתא: **אלא** לאו שנמצא קודם שחיטה. מיתה לנישנא קמא מתי מקשה אציי לרבה מהן צרייתא והלא סיפא מסייעתא לו צהדיא כדמסיק השתא וזהו מיתה לומר שלא ידע אציי סיפא דצרייתא דמקמי מיתה (א): **אמר שמואל כל שבחטאת מתה כו'.** שמואל כרבי וירא סבר דאמר חלות קבע עמח"ר יוחנן אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר שחיטה והכי (א) [דייקן לקמן]: **ובללא** הוא והרי בו. מיתה דפרין אסיפא דמילתיה דכל שבחטאת רועה וארישא נמי איכא למיפרך דהא תמורת חטאת (א) [ואן] שמתו בעליה דלמיתה אזלא ואלו בפסח אמרי' צמתי דממות הפסח רועה אם המיר קודם חלות דקבעיה חלות וכן מתו בעליו אמר לקמן דאי מת קודם חלות דקבעיה חלות: **רואין אותה כאלו היא בבית הקברות.** נקט הכי משום דדמיית צינת הקברות לאו דמיה היא וכמו כן עברה שנתה לא חשיב דחוי כמו מתו או נתכפרו בעליה:

ורועה. פירש רש"י ויפלו דמיה לקין המנזח ממדרשו של יהודה ואין נראה לרבי"א דלא נאמר מדרש יהודה אלא בהפריש מעות לחטאתו או לאשמו ונשמיר מהם או אבדה והפריש אחרים ואמר כך נמצאו דמיה נשמיר יפלו לנדבה אצל כזי האי גוונא שלא נתכפרו עדיין בעלים אמרינן תימכר ויציא אחרת דמיה והיציא ר"י ראייה לדבריו דתנן שפרק ולד חטאת (תמורה דף כג: ושאלה אם משכיפרו כו' ואם עד שלא כפרו בעליה תרעה עד שחטאת ותמכר ויציא אחרת דמיה והשתא בדחוייה גמורה כמו אבדה דמורי ריש לקיש לאחר כפרה דמתה קתני עד שלא כיפרו יציא דמיה אחרת בעברה שנתה דלאו דחוי גמור הוא דאף לאחר שכיפרו בעליה אינה מתה לא כל שכן

שאם נסתאפה קודם כפרה יציא אחרת דמיה: **קודם חצות לאו אבוד הוא.** פירוש וזכי האי גוונא לא איירי שמואל דהא שניין כי קאמר שמואל בצבדין קאמר: **אלא** רועה לרבי היכי משכחת לה. דליכא ליימיר כגון שנאבדה בלילה דאצידת לילה לאו שמה אצידה ושמואל בצבדין איירי כדפרישית: **כדרכי**

שנתו קרב: ה"ג כי קאמר שמואל בצבדין בדחויין לא אמר ונאבדין מי משכחת לה כו'. כי אמר שמואל כל שבחטאת מתה לאו אכולהו קאי אלא אכיפרו בעליה לחודא שהיא על ידי אציד ואמתו בעליה לא קאי ללא משכחת זיה רועה אלא אכיפרו בעליה לחוד קא משכחת ליה לרועה כדלקמן וגבי פסח נמי אכיפרו בעליו קאי וכללא הוא דכל פסח שכיפרו בעליו (א) בלחמ רועה אם כיוצא בו בחטאת רועה וקרב שלמים אם כיוצא בו בחטאת מתה אצל אם חטאת דחוייה כגון עברה שנתה שעומדת בפנינו והרי היא דחוייה מהקריב לא אמר: **והרי אבודה בשעת הפרשה** חטאת שאבדה עד שהפריש אחרת תחתיה ונמצאת קודם שכיפרו בעליה אלא האצידה בשעת כפרה ונמצאת האם נמצאת קודם כפרה כיון דאמרי רבנן לא מתה היא לה מותר חטאת רועה ודמיה לשופרות: **ואילו בפסח.** כי האי גוונא אבד בשעת הפרשה ונמצא קודם שחיטה אחר חלות: **קרב שלמים.** כר' זירא דאמר [15:] קודם חלות ואחר חלות שנינו. אלמא פסח שהיה לפנינו בשעת כפרה ונמצא שיהא אבד בחלות קרב שלמים: **שמואל כר' סבירא ליה.** ורועה בחטאת דקאמר שמואל לקמיה [ע"ז] מפרש. והוא הדין דמני לתרווי שמואל כרבה סבירא ליה דאמרי' קודם שחיטה שנינו ובפסח נמי אבד בשעת הפרשה רועה ולקמן [ע"ז] מפרש כל שבחטאת אחרת חתמיו קודם שנמצא לאו (מיתה) אבד רועה דקבעיה חלות: **קודם חלות.** שהיא שעה שאינה ראויה לו להקריבה: **לאו אבד הוא.** ואפי' הפריש אחר תחתיו קודם שנמצא לאו (מיתה) אבד חשיב ליה: **דאמר רבא.** גבי חטאת אצידת לילה והפריש אחרת תחתיה בלילה ונמצאת (תחתיה) לאור הנוקר אפי' לר' לאו למיתה אזלא אלא לרעיה הואיל וצילה לאו שעת הקרבה היא: **אלא רועה לרבי.** בצבדין היכי משכחת לה דמיקום כל שבחטאת רועה דשמואל: **לאחרית**